

Harvaturva-verkoston kokouksen pöytäkirja 02/2022

Aika: 13.5.2022 klo 9.30–12

Paikka: Teams-videoneuvottelu

Läsnä:

	Paikalla	Poissa
Kimmo Kohvakka, SM, pj.		X
Jari Lepistö, SM	x	
Veli-Matti Ahtiainen, SPR	x	
Mia Kalpa, Maaseudun terveys- ja lomahuolto ry		x
Paavo Taipale, Suomen Kuntaliitto		x
Tytti Määttä, Kuhmon kaupunki		x
Jouko Kinnunen, Rajavartiolaitos	x	
Mari Kattilakoski, Itä-Suomen yliopisto, HYMY-verkosto	x	
Tarja Lukkari, Kajaanin ammattikorkeakoulu, HYMY-verkosto	x	
Markus Lassheikki, MTK	x	
Veli-Matti Karppinen, Kainuun nuotta ry	x	
Eija Eloranta, Maaseudun terveys- ja lomahuolto ry	x	
Satu Virtanen, Maanpuolustuskoulutusyhdistys	x	
Anita Salonen, Kirkkohallitus	x	
Heli Koponen, Pohjois-Karjalan pelastusalan liitto	x	
Ristenrauna Magga, SamiSoster ry	x	
Marko Savolainen, Poliisihallitus	x	
Reena Laukkanen-Abbey, Keski-Suomen Kylät ry	x	
Markus Alanko, Oikeusministeriö	x	
Mirja Lauronen	x	
Kristiina Mattila-Nousiainen, PHPELA	x	
Marjo Oksanen, Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto	x	
Lauri Holoppa, Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto		
Seppo Lehto, Lapin avi		x
Antonia Husberg, MMM	x	
Tuula Kekki, SPEK, sihteeri	x	

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

- Jari Lepistö avasi kokouksen
- Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja
- Verkoston kokoonpanoon liittyen todettiin, että Anita Salonen toimii Kimmo Niemisen sijaisena Kirkkohallituksen edustajana syksyllä 2022.

2. Alustus sydänturvallisesta verkkopalvelusta

Mari Blek-Vehkaluoto ja Esa Takala Sydänliitosta esittelivät verkkopalvelua ja ”sydänturvallisuuden tilaa” Suomessa (esitys sähköpostin liitteenä).

Heidän mukaansa Suomi ei ole sydänturvallinen esimerkiksi verrattuna Ruotsiin. Toiminnan tavoitteena on <https://defi.fi/> -sivuston tunnettavuuden lisääminen. Sivustolta löytyy sydäniskureiden sijainnit sekä elvytysohjeet. Palvelu on sisällytetty 112 Suomi -sovellukseen. Defi.fi -sivustolla pystyy tekemään kuntavertailua ja havainnoida, missä iskureiden määrää tulisi lisätä ja minne niitä tulisi sijoittaa. Muita tietoja ovat mm. iskurien sijoittelu riskialueluokittain, sepelvaltimotauti-indeksi, sijoittelu 65+ ikäisen väestön asumisen perusteella sekä SPR:n ensiapukoulutusten määrät.

Harva-alueiden turvallisuuden näkökulmasta iskureita tulisi olla juuri niillä alueilla, missä ensihoidon saapuminen kestää kauemmin.

Keskustelussa esitettiin, että SPR:n järjestämän koulutuksen lisäksi olisi hyvä koota myös muiden (mm. pelastusliittojen) toimijoiden järjestämien koulutusten osuus. Lisäksi todettiin, että laitteen käyttökoulutuksissa on alueellisia eroja ja esimerkiksi Lapissa koulutusta saatetaan järjestää isoilla työpaikoilla, muttei laajemmin. Pelastussuunnitteluun liittyy erilaisia turvallisuusohjeita ja asiaa iskureista voisi lisätä sinne, jolloin sydänturvallisuus tulisi osaksi turvallisuussuunnittelua.

3. Monipaikkaisuus

Mika Ristimäki (YM, Rakennetun ympäristön osasto) alusti ympäristöministeriön tekemästä valtakunnallisesta aluerakenteen tilannekuvasta ja toimintaympäristön muutoksista. Monipaikkaisuus tukee paikallista omavaraisuutta (mm. lähiruoka ja paikalliset raaka-aineet) ja esimerkiksi koronan aikana kesämökit olivat oleellinen keino pandemian leviämisen estämiseksi. Digitalisaation ja energiansaannin kannalta monipaikkaisuus tulee säilymään Suomessa. Monipaikkaisuus voi olla vapaa-aikaan liittyvää, etätyötä tai työperäistä.

Pelastusalan näkökulmasta ja tarpeista monipaikkaisuus on hyvinkin tarpeellinen, ja olisi oman selvityksen paikkansa, kuinka saada mökeillään olevat palokuntalaiset toimintaan mukaan. Keskustelussa todettiin harva-alueiden tiestön olevan huonossa kunnossa, jolloin paloautoilla on vaikeuksia päästä onnettomuuspaikoille. Huolena yksityisteiden ja lossien ylläpito ja pelastustoimen pääsy paikalle. Monipaikkaisuus-temaan liittyy myös yksityisteiden puolesta yksityistielossiasia, joka on osa kriittistä infraa, mutta vaille minkäänlaista lainsäädäntöä.

Samoin tilanne on huono huoltovarmuuden osalta ja ongelmia tuottaa mm. puun, viljan ja maidon kuljetus. Raideliikenteeseen vaikuttaa pendelöinti, tuonnin vähentyminen idästä sekä teollisuuden raaka-aineiden ja energian saatavuus.

Vesihuollossa haasteena vesilaitosten riskienarvioinnin laajuus – arvioinnissa painottuu tekniikka, ei osuuskuntien taloudellinen toimintakyky. Suomessa on 1400 vesi-osuuskuntaa, joista suuri osa toimii vapaaehtoisvoimin. Taloudellisten vaikutusten tarkastelun lisäksi on syytä etsiä ratkaisuja näiden riskienhallintaan ja

ylläpitovastuuseen (kunnat ja valtio) tilanteessa, jossa vapaaehtoisvoimin pyörivä toiminta uhkaa lakata.

Lukuvinkkinä [Maaseutujen ja kaupunkien symbioosi tuo ihmiselle elämänlaatua ja elinkeinoille elinvoimaa - MTK](#)

Keskusteltiin siitä, miten monipaikkaisuus ja harvaan asutun maaseudun kysymykset tullaan huomioimaan hyvinvointialueilla. MMM:n edustajan mukaan he voivat maaseutupolitiikan puolelta sparrata: maaseutupolitiikka(at)gov.fi Viestintää ja yleisiä ohjeita valmistellaan, esim. maaseutuvaikutusten arvioinnista. Hyvinvointialueilla olennaista kausittaisen väestönkasvun vaikutukset maaseutuun ja harva-alueisiin. Keskustelussa arveltiin, että lähtökohtaisesti monipaikkaisuuden edellytykset paranevat hyte-alueissa. Toiseksi NATO:n myötä poikkihallinnollisuus ja harva-asiat nousevat arvoonsa.

Hallituksen esitys kiinteistöverosta on lausuntokierroksella <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/kiinteistoverotuksen-uudistaminen-etenee-lausuntokierrokselle> - tärkeää rahoituksen näkökulmasta.

4. Turvallisuuden tunteen mittaaminen – Sentimentti-työkalu

<https://intermin.fi/-/suomalaiset-ovat-tana-kevaana-yhteisollisempia-ja-tiedonhakuisempia-turvallisuuden-tunne-on-parempi-mutta-maailmanmeno-huolestuttaa>

Sini Erholtz (SM) alusti turvallisuuden tunteen rakentumisesta, turvallisuuden tunteen ja luottamuksen yhteydestä sekä erilaisista väestöryhmien profiileista. Työkalun avulla pystytään jatkossa esimerkiksi suuntaamaan viestintää sen mukaisesti, että tietyt väestöryhmät tavoittaa se viranomainen, mihin ne luottavat.

Harva-alueiden osalta voidaan todeta, että väestö on heterogeeninen kuten kaupungeissakin, eikä väestö muodosta erillistä profiilia. Keskeisenä piirteenä on heikompi suhde poliisiin, koska harvaseudulla poliisi ei ole näkyvillä, helposti lähestyttävissä ja koetaan, ettei siltä saada palveluita. Toisaalta ensimmäisenä onnettomuuspaikoilla on sopimuspalokuntalaiset. Yhtenä ominaispiirteenä on se, että paikallislehdet ovat tärkeä ja keskeinen tiedonvälityskanava.

Keskustelussa todettiin, että poliisi ei toimi poliisiasemilta, vaan autoista. Resurssit on pakko kohdentaa sinne, missä tarve on suurin ja harva-alueella keikkoja on vain satunnaisesti toisin kuin taajamissa. Raja on ensivasteviranomainen ja korvaa osaltaan poliisia.

Keskusteltiin viestinnästä ja todettiin seuraavaa:

- turvallisuusviestintä ei näy turvallisuussuunnittelussa – tulisi laatia toimenpidekortti, missä näkyy millä välineellä ja kenelle viestintää kohdistetaan.

- viestinnän kohdentamisen onnistuminen on tärkeää ja edellyttää jälkiseurantaa
- jotta ruohonjuuritason turvallisuus lisääntyy ja tiedonvälitys on mahdollisimman laajaa, tulee kohderyhmiä ja kanavia laajentaa nykyisestä (mm. oppilaat ovat hyviä viestinviejä uusista asioista)

5. Jäsenistön ajankohtaiset

Aika ei riittänyt perinteiseen ajankohtaiskierrokseen, joten sovittiin, että tietoja voi halutessaan välittää verkoston sihteerille.

MPK: Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on aiheuttanut ryntäyksen vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen pariin, mitä on lisännyt myös runsas medianäkyvyys. Viimeisten kuukausien aikana on MPK:n antaman koulutuksen tunnettuus kasvanut huomattavasti. Tällä hetkellä kurssit täyttyvät nopeasti ja kasvaneeseen kysyntään pyritään vastaamaan kurssitarjontaa lisäämällä. Uusina koulutusaiheina on nousut esille mm. informaatiovaikuttamiselta suojautuminen ja maahanmuuttajille suunnattu turvallisuus- ja varautumiskoulutus.

Kirkkohallitus: Kirkon diakonia on pystynyt toimimaan pandemia-aikana joustavasti ja diakonia toimii luontevasti ihmisten arjen apuna ja tukena silloin, kun viralliset auttajatahot eivät vielä pysty toimimaan. Diakonian avustukset nousivat pandemian alettua neljänneksellä 6,6 milj. sta 8,4 miljoonaan euroon ja on pysynyt tuolla tasolla. Diakonia on toiminut paikallisesti myös Ukrainasta tulleiden pakolaisten ja heitä auttavien tukena. Lisäksi mm. Kirkon keskusteluavun puhuttuihin puheluihin tuli n 15 % nousu maaliskuun aikana aiempiin kuukausiin verrattuna.

6. Muut asiat ja seuraavasta kokouksesta sopiminen

Monipaikkaisuusteeman keskusteluissa nousi esiin, että LVM tai Väylävirasto olisi hyvä lisäys Harvaturva-verkoston kokoonpanoon. Mahdollisia edustajia voisivat olla Maria Torttila ja Hanna-Maria Urjankangas (LVM) sekä yksityistielossia koskevissa asioissa Saaristoasiain neuvottelukunnan pääsihteerin Elina Auri (MMM).

Seuraavassa kokouksessa on esitys kuntatason valmiuskeskustoiminnasta (Kati Aaltio/Nurmijärven kunta) sekä maatilojen varautumisesta (Elina Vehvilainen-Liikka)

Seuraava kokous pidetään 13.9. klo 9-12.